

Waipapa, ki te one i Hautai, kei te taha tuaraki o Whanga-
okeno. Ka noho a Hinewahirangi me te tamaiti me Te
Matauru i Tuatini, i Tokomaru. Ka tikina atu nei i reira e Te
Whanau-a-Takimoana, e te Hapu o Tikitikiorangi, ka mauria
ki roto o Waiapu, a ki te Pakihi. Ko te take tera o te tangi a
Hinewahirangi.

1

Tera ia nga pikitanga Tipare¹ o Niu, e:
Ko te ara tonu ia i whanatu ai koe ra.
Maku nei e riringi ki te wai roimata, na!

2

Te kotonga nei mana hau e whiu, e
Noho ana hoki au te motu o Kaiawa,² e
Te Kuri³ a Tarawhata e kore nei e taea, na!

3

Te ata kitea atu e au te pae ki te whenua, e
I te wai o te kamo ka utuhia ki waho, e
I te kore rawa ra kihei rawa i whairo, e
Nga rakau o Te Hore⁴ kia mowai ana, na!

HE WHAKAMARAMA.

¹Nga pikitangi Tipare o Niu.—Kei te Kautuku tenei. Ka haere te
ara ma roto o Waioué, ka piki i te pikitanga, kei raro mai i
te hiwi nui o runga o te Kautuku, e ahu mai ra ma te Tokare.
He harakeke a Tipare o Niu.

²Te Motu o Kaiawa.—Ko Whangaokeno tenei, e kiia nei e te pakeha
ko East Cape Island. Ko Kaiawa he ingoa tipuna e korerotia
ana ki taua motu.

³Te Kuri a Tarawhata.—Ko Tarawhata he tangata haere, no nga iwi
tawhito o tenei wahi o te motu. Kei nga korero o te whaka-
wakanga o nga take o Whangaokeno nga korero mona me tana
kuri.

⁴Te Hore.—He wahi kei te taha moana, kei te tuawhenua ake o
Whangaokeno—he toma tupapaku.

3.—HE TANGI MO TE HUHU.

Na Papahia.

KO Papahia he rangatira no Te Rarawa. Ko tona kainga
i Orongotea, Hokianga. No te wa ia i a Hongi Hika ma
ra, e haere tahi ana i roto i nga ope a Te Rarawa, a
Ngapuhi. I tutuki mai ia ki nga ra i muri iho i te Tiriti o
Waitangi, a i haina ia i taua Tiriti. He waiata tangi tenei
nana mo tona tuakana mo Te Huhu, i mate koko ki te Wai-
mako. Ko nga kupu na Te Wiremu Rikihana, M.L.C., i korero
ki a Apirana Ngata, a na tera i tuhituhi nga kupu, tae noa ki
nga whakamarama.

He uri a Te Rikihana no roto i te tatai o Papahia raua ko
Te Huhu, he uri na Tarutaru, he rangatira toa no Te Rarawa i
nga ra onamata. He whanau nui tenei, kei reira hoki nga
rangatira maha o Te Rarawa e rangona nei nga ingoa. Tenei
te whakapapa hei whakamarama:—